

Epesas

Pol Epesas bin bi kirop mij nu kil tikak

¹ Yad Pol. God yip ag lek, Krais Jisas minim dad ameb bi alap midil, nibep God bin bi ne taun kib Epesas midebim okok, mij nibaul nu kil tikebin.

² God Bapi cin abe, Bi Kib Jisas Krais abe, nibep yimig ninjil di tep ger, nibi mid tep ginimib.

Krais eip midobin ak, ne kaun cinop tap tep nib

³ Bi Kib cin Jisas Krais Nap ne God nop tep agin. Ni ne nop ag yokek apil cinop dek me, nop cig gon, seb kab ar alan tap tep tep mideb okok magilsek kaun cinop nib. ⁴ Karip lim birarik ped okok ma gi lak nin ak God agak, “Krais bin bi ne midenigal okok, kiri bin bi sinj, bin bi asinj ma mideb yad okok midenigal,” agak.

Nib ak, birarik ped okok God bin bi midmagil lil, ⁵ nin nibak nep, gos ne nep ninjil agak, “Ni yad Jisas Krais bin bi kirop dinigab okok, ni pai yad ke rek lel, yad ke kirop dil yimagilnigain,” agak. ⁶ Nib agil, Ni midmagil ne ak abramek ag yokek apil, cinop di Nap ninmagil ar ne lak ak me, tep gek ninjlig gi yib ne ak agon ar amnaj.

⁷ Jisas Krais lakan ne yapek kimil cinop tau adik dek, God, Bi tep yib ak, cinop yimig yib ninjil, tap si tap timel gipin okok ninjil kirig gip. Nib ak, cin nipin God ne bin bi okok mapin yib ninjip. ⁸ God ne gos ninj kid yikil tap

magılsek okok nıñıp ak, cınop tap tep tep nıb okok abramek ñıb. ⁹ Pen God ne Krais eip tari gınig gak ak, tap we gıl mıdoligıp nıbak cınop mısen agek nıpin. ¹⁰ God ñın kisen ag lak ñın ak, tap seb kab ar alaŋ sıňak abe, tap lım dai wagın aul abe, Krais ne nokım nep magılsek kod mıdenigab.

¹¹ God ne ke gos nıñıl ag lak ak, magılsek gınig geb. God ne ke gos nıñıl ag lak, cın Krais cıg gıpin bin bı okok, bin bı ne ke lınígabın. God ne bırarık ped okok nıg gos nıňak. ¹² Ne gak nıbak, cın bin bı Krais nop ned nıñ dıñok okok, God yıb ne agon ar amnímın, agıl gak. ¹³ Pen nıbi ak rek nep, Krais mınım tep bin bı dı komıñ yokep mınım nıñıd nıbak nıñ dem, God nıbep dıl, Kaun Sıň nıbep nab adan lıl, Krais bin bı ne yıb ag lıp. ¹⁴ God Kaun cınop nab adan mıdeb ak me, cın nıpin, God tap tep bin bı yad kisen ñınígain agak tap okok, kisen dıl mıd tep yıb gınigabın. Nıb ak, God yıb ne agon ar amnañ.

Pol God nop sobok gak

¹⁵ Nıb ak, yad ned nıñnek, nıbi Bı Kıb Jisas nop nıñ dıl, bin bı ne okok kırop mıdmagıl lıpım ak, ¹⁶ yad saköl ma gıl, per nep nıbep nen agıl, God nop tep gıp agıl, sobok gılıg gı mıdebin. ¹⁷ Bı Kıb cın Jisas Krais God ne ak, Bapi tep aknıb ke ak, nop per ag nıñıl agebin, ne Kaun nıbep ñınígab nıñıl ne nıbep gos tep ñıl, God ne tigeper bı rek mıdeb ak nıbep yomek, nıbi God nop nıñ tep gınigabım. ¹⁸ God nop sobok gıl agebin, ne mıdmagıl nıbep nab adan melık ne ñı lek, Krais bin bı ne kırop tap tep aknıb ke ñıníg geb ak

nıñnígabım. God tap tep nıbak nıñígain, agıl me, nıbep sık agak. ¹⁹ God nop sobok gıl agebin, ne mıdmagıl nıbep nab adań melık ne nı lek, ne Bi kılıs aknıb ke yıb gek, cın bin bi Krais mıńım tep nıñ dıpın okok kılıs nıbak dıjın rek lıp ak nıñnígabım. Kılıs nıbak God nıñmagıl ar ne nep mıdeb. ²⁰ Krais pıs nep kımek, God kılıs nıbak nep Krais warık nıł, seb kab ar alan sıňak dam nıñmagıl yıpid pıs kıd ne lak. ²¹ Krais God eip am bısig gıp ak, kaun seb kab alan ned kod mıdeligıpıpal okok abe, kaun seb kab alan kisen kod mıdenıgal okok abe, yıb kırı magılsek pıyak mıdeklı, Krais yıb ne ak i ar alan mıdeklı nıñlıg git, magılsek mok ne okok mıdeb. ²² God ne bin bi okok tap okok magılsek Krais mok ne okok lak. Pen cın Krais bin bi ne okok magılsek, God Krais nop bi nabıc ak ag lak. ²³ Krais bin bi ne okok, cın mıb goń ne mıdobın. Krais nabıc abe mıb goń abe mıdeb me ak.

2

Krais nep gek, cın komıń mıdobın

¹ Nıbi tap si tap tımel göligıpım ak, nıbi bin bi pıs nep kımbal rek mıdeligıpım. ² Bin bi karıp lım ar wagın aul tap si tap tımel gıpıpal rek, nıbi ke ned ak rek nep göligıpım. Nıń nıbak kaun kımı nab alan mıdebal bi kırı gıp rek, nıbi ned ak rek nep göligıpım. Kaun nıbak ne bin bi God Mıńım ma nıñ dıpal okok kırıp nab adań mıdeb. ³ Pen ned cın magılsek nıbak rek nep göligıpın. Gos cın ke nıñoligıpın rek gılıg git, gos ognap ke nıñin rek ma lek, tap si tap tımel nep göligıpın.

Nıb ak, bin bı okok gi tımel gel God kırop pen yur kıb nıñig geb rek ak, cın ak rek nep goligipin.

⁴⁻⁵ Nıb ak, cın bin bı pis nep kımbal rek mıdonok, God eip mıdojın rek ma lek, God bin bı per nep yımig nıñıp ak, cınop mıdmagıl yıb lıl, Krais eip dı komıñ lıp. God ne nıbep yımig nıñıp ak me, nıbep dı komıñ yokıp. ⁶ God cınop Krais eip warık nıl, seb kab ar alan sıňak dam Krais Jisas eip bisig gi ñak.

⁷ Pen God gak nıbak, bin bı kisen tık donıgal okok, kırı God ne cınop nen agıl, Krais Jisas nop ag yokıl cınop gi tep yıb gak ak nıñıl, God ne bı tep ke yıb, bin bı yımig yıb nıñıp ak nıñnímel agıl gak. ⁸ God nıbep yımig nıñıl dı komıñ yokıp. Krais mınım tep ak nıñ dıpek ak me, ne nıg gak. Pen nıbi Krais nıñ dem nıbep dıp ak, kılıs cın ke gon cınop dıp, agıl ma agnımıb. God ne nep nıbep tap tep ak yokop ñıb. ⁹ Nıbi Krais nıñ dem nıbep dıp ak, nıbi tap tep alap ma gipec. Nıb ak, yıb nıbi ke agem ar amnímın rek ma lıp. ¹⁰ Pen God cınop dıl Krais Jisas bin bı ne gi lak ak, God bırarık ped okok bin bı okok kırop gi tep gınımel agıl, cınop nıg gak.

Krais Juda bin bı okok eip, Juda bin bı mer okok eip dı jım ñak

¹¹ Nıbi nıpım, nanım nap kırı Juda bin bı mer, nıñıl nıbep tık dolak ak, nıbi ak rek nep Juda bin bı mer. Juda bin bı okok yıb kırı ke agıl, “wak tıkıp” agöligipal. Bı okok kırı mıb gon nıg giyal. Pen nıbep Juda bin bı mer okok yıb agıl, “wak ma tıkıp” agöligipal. ¹² Pen saköl ma gınımıb. Nıbi ned Krais pis ken ma mıdebek; nıbi Isrel

wagin ak mis ken midebek; God minim nijid ag lak ak ma nipek; nibi karip lim ar wagin aul mideligipim ak pen God nop ma nijelgipim. **13** Nib ned God mideb par sijak mideligipim pen miñi Krais lakañ ne yowak ak me, Krais Jisas eip God mideb sijak ulep opim. **14** Nib ak, Krais ne kimak rek, cin Juda bin bi okok, Juda bin bi mer okok milik kabiam nijil pen pen goligipin wari nab ak tib wal git yokil, wagin omal di jim nil lek, cin wagin nokim alap nep midobin. **15** Jisas mib gon lil kimak rek, Juda lo minim ke ke okok magilsek pis nep kır gak. Jisas kimak ak, kisen Juda bin bi okok wagin ak ke, Juda bin bi mer okok wagin ak ke midil pen pen ma ginigal; bin bi magilsek okok wagin nokim alap nep midil kapkap mindenigal, agil kimak. **16** Jisas mib gon ne mab kros bak alan kimak ak, wagin omal nib okok di God eip jim nak; pen pen gep nag ak abe nag pak lak. **17** Ned ke ke yib midoligipin ak pen Krais minim tep God eip jim nil midep ak damil, nibi bin bi par kib okok rek mideligipim okok ag nil, cin Juda bin bi ulep okok midoligipin okok ag nil gak. **18** Krais kijon cinop ar nokim yikak nibak, God Kaun ne nokim mideb ak nep gek, cin wagin omalgil Bapi mideb sijak amjin rek lip.

Cin Krais pis ar midobin okok, God karip ne rek midobin

19 Nib ak, miñi bin bi karip lim ke okok nib ju apil midebal rek ma midebim. Bin bi ar okok git ajpal rek ma midebim. God bin bi ne ned nib okok eip mogim git, bin bi ne yipid git midebim. **20** Nib ak, cin God sobok gep karip

ak rek m̄dobiñ. Krais Jisas karip sap d̄i m̄dep kib nab eyan m̄deb. Bi Jisas minim dad ameb okok abe, bi God minim agep okok abe, karip sap s̄ikol s̄ikol auan okok piñil l̄ipal rek ak m̄debal; karip bog ñag kis kis ḡipal rek ak niÑbi m̄debiñ.
21 Krais Jisas karip sap kib nab eyan m̄dek, karip niÑbak magilsek j̄im ñil kib ḡil, Bi Kib sobok gep karip siñ ne linigab. **22** NiÑb ak, niÑbi Epesas bin bi Krais pis ar m̄debiñ okok, God ne niÑbep ak rek nep d̄i karip niÑbak eip d̄i j̄im ñil lek, karip ñilik miÑgan tep ne ak God Kaun amil m̄denigab.

3

*Pol Krais minim tep ak Juda bin bi mer okok
 kirop ag ñoligip*

1 Yad Pol, Krais nop wög gi ñilig gi, niÑbep Juda bin bi mer okok ag ñi ajen, bin bi ognap yip niÑjel milik yapek miñ lel m̄debin. **2** Pen niÑbi bir niÑpim, God yip yimig niÑil minim tep ne yip ag ñek, yad minim tep niÑbak niÑbep ag ñi ajoligipin. **3** God yip yimig niÑil, minim ne ned we gil midoligip ognap yip yomek niÑnek ak, minim ognap nu kil tikpin. **4** NiÑbi minim nu kil tikebin aul niÑ tep gil me, God birarik ped okok Krais kisen ginigab ag lak minim ak niÑil, yad minim ned we gil midoligip niÑbak niÑ tep giÑpin ak, niÑnigabim. **5** God Kaun ne cinop bi Jisas minim tep dad ameb bi ne ke okok abe, bi God minim agep bi ne ke okok abe misen agil gos ñek, minim bin bi ned ma niÑeligipal ak niÑpin. **6** Minim we gil midoligip niÑbak niÑg gil m̄deb: Juda bin bi okok abe, Juda bin bi mer

okok abe, God tap tep bin bı ñinigain agak ak dñigal. Kiri wagın omal mıb gon nokım nep mıdekk, God ne Krais Jisas ag yokıl bin bı kırop gı rep gınigain agak mìnım tep nıbak mìnım kiri magılsekk. Krais Jisas mìnım tep ak me ak.

⁷ God Bı kılıs yıb ak yıp yımig nıñıl dı tep gıl, tap tep ke ñıl, yıp Krais mìnım tep ak wög gı ñeb bı alap ag lek mıdebin. ⁸ God bin bı ne ognap bin bı kıb, ognap bin bı sıkol. Yad bı sıkol yıb ak pen God yıp yımig nıñıl gı tep gek, Juda bin bı mer okok kırop, Krais cınop gı tep yıb gıl dı tep yıb gıp, mìnım tep ak ag ñıbin. Pen mìnım nıbak dai ma juıp. ⁹ Pen God ne karıp lım ar wagın aul mıdeb tap okok, tap seb kab ar alan mıdeb tap okok magılsekk gı lak ak, ne ke nep gek mìnım nıbak we gıl mıdoligıp. Pen mıñi God yıp ag lek, yad mìnım we gıl mıdoligıp nıbak bin bı magılsekk okok kırop mısen ag ñebin. ¹⁰ God gak nıbak, mıñi Krais bin bı ne karıp lım ar wagın aul mıdebal okok genigal nıñlıg gı, ejol seb kab ar alan kod mıdebal okok, God bı gos nıñ kıd yık nıñıp ak nıñnımel, agıl gak. ¹¹ God gak nıbak, ne bırarık ped okok gos nıñak rek nep, Bı Kıtın Krais Jisas nop ag yokıl, tap nıbak gak. ¹² Cın Krais Jisas nop nıñ dıl cıg gıpın ak me, God nop ma pırıkkıl, gos sek nep ne mıdeb ulep sıňak amnın. ¹³ Nıb ak, nıbep ag ñı ajen, yıp gı tımel gel, koslam mıdebin ak, gos par ma nıñnımıb; yad koslam mıdebin pen God nıbep tap tep ñinigab.

Krais bin bı kırop mıdmagılyıb lıp

14 Ar nıbak nep yad Bapi nop kogım yımıl sobok gebin. **15** Bapi ne ke gi lek, yakam lım dai ar wagın aul midebal okok abe, yakam seb kab ar alan sıňak midebal okok abe, cın magılsek yakam ne midobın. **16** Bapi God nop sobok gebin, ne Bi melik tep ke sek, niňmagıl ne tap tep yiň mideb niňjıl ne Kaun ne niňbep ňek, cibur gos midmagıl nab niňbep adan kılıs sek midenigabım. **17** Bapi God nop sobok gebin, niňbi Krais nop niň dem, Krais midmagıl nab niňbep adan midenigab. Yad sobok gebin, niňbi tap tari giňig gebim ak, God abe bin bi okok abe krop midmagıl lıl giňigabım. **18** Yad sobok gebin, niňbi abe Krais bin bi magılsek okok abe, Krais ne per nep bin bi krop midmagıl yiň lıp ak mişen niňnigabım. **19** Krais bin bi okok midmagıl yiň lıp ak niňnigabım. Pen ar niňbak nep mer. Yad God nop sobok gebin ak, ne niňbep midmagıl yiň lıp ak, cibur gos midmagıl nab niňbi ke adan niňnigabım. Niň ak, God ne ke nab niňbep adan ap ran jaknigab.

20 Cın God nop ag niňpin, pen ne ag niňpin rek nep ma giňigab; cın gos niňpin rek nep ma giňigab. Kılıs ne ke ak cınop nab adan wög giň, ne gi yimeb nep giňigab. **21** Niň ak, cın Krais Jisas bin bi ne midil nop cığ midobın okok, yiň ne per nep per nep ag dad amon ar amnaň! Niň akniň rek tep.

4

Krais miň goň ne jım niňl midenimib

1 Yad Bi Kib wög gen yiň mien lel midebin ak, miňnim agebin aul niňnimb. God niňbep bin bi

tep yad middenimib agil dip ak, nibi nibi aknib
rek nep gi middenimib. ² Bin bi kib midobin
agil kabiam ma junimib; bin bi sain tep okok
middenimib. Nibi pen pen minim sisain agil
midmagil linimib. ³ God Kaun nibep di jim nil
lek, jim nil midebim rek, nig gi nep kapkap
midojin agil gem amnimij. ⁴ Cin Krais bin bi ne
mib goj nokim alap nep mideb. Kaun ak nokim
alap nep mideb. Nibi magilsek tap tep nokim
alap nep kisen dinigabin agil gos sek midebim.
God tap tep nibak ninigain agil nibep sik agak.
⁵ Bi Kib cin ak nokim alap nep mideb. Krais
nop niq dep kanib ak nokim alap nep mideb.
Nig pakep ak nokim alap nep mideb. ⁶ Bin bi
magilsek midebal okok kiri God nokim alap nep,
Bapi nokim alap nep mideb. Ne bin bi magilsek
okok Bi Kib mideb. Ne bin bi ag lek, kiri magilsek
wog ne gipal. Ne bin bi magilsek okok nab krop
adaq mideb. ⁷ Pen Krais cinop nokim nokim ke
ke tap tep ke alap nonim li nek dipin.

⁸ Nib ak, God Minim ak nu kıl tikil aglak,
“Karip lim ar alan amnak nin ak,
kaual maual ne okok miñ li,
krop dam lip gi dad amil,
bin bi okok krop tap tep tep nuk,” aglak.
⁹ Ne karip lim ar alan amnak aglak wagin ak
titi gi rek mideb? Me ne ned lim dai yipil mok
eyan amil, kisen karip lim ar alan amnak. ¹⁰ Nib
ak cin niqin, bi lim dai yipil mok eyan amnak
ak, bi nibak nep ar alan amil seb kab ar alan
sinjak amnak. Nig gak ak, karip lim mok eyan

sıñak abe, karıp lım ar alan sıñak abe, karıp lım magılsek yıb amnígain, agıl, nıg gak.

11 Bi nıbak nep bin bi ne tap tep tep nıł, ognap ag lek, Jisas mınım tep dad ameb wög ak gıpal; ognap God mınım agep wög ak gıpal; ognap bin bi Krais nop ma nıpal okok kırop Krais mınım tep ak ag nıbal; ognap bin bi Krais nop nıñ dıpal okok kırop kod mıdıl ag nı̄ tepe gıpal; ognap bin bi nı̄ pai okok kırop Krais mınım tep ak ag nıbal.
12 God bin bi ne nop wög gel, Krais mıb gon ne kib gıl kılıs lıñımıñ, agıl, bin bi ne okok kırop tap tep tepe nıb okok nıb. **13** Krais mıb gon kılıs lek, cın magılsek mıb gon nokım alap rek mınım tepe ne nıñ dıl, God Nı̄ ne tigepe Bi rek mıdebe ak nıñ tepe gıl, cın nı̄ pai sıkol rek mer, bin bi pobıñ Krais ne ke mıdebe rek lıñıgabın.

14 Nıg genıgab ak, kisen cın nı̄ pai sıkol rek ma mıdonıgabın. Nıñ kisen nıbak, bi God Mınım agobın, agıl, mınım ke ke okok nıb okok nıb dı dı tom tom apal okok, cınop yıgen dıl nıg solwara dı adık madık gıp rek ma gınıgal. **15** Nıñ kisen nıbak, cın bin bi okok kırop mıdmagıl lıl mınım nıñd nep agıl, tap tari tari gınıgabın ak, Nabıc tari gıpkop ak nıñıl, nıb aknıb rek nep gın. Nabıc ak me Krais nep. **16** Krais nabıc mıdeke, mıb gon kıd ke ognap kıd ke ognap pen pen mıdmagıl lıl, wög ke ke gel, kıdıl amıl mıb gon kıd ke ke dı jım ſek, mıb gon magılsek kib gıl, kılıs lıñıgab.

Krais bin bi ne mıdobıñ rek, nag kisen nıb ar ak gın

17 Nıb ak, yad Bi Kib mınım ne ak dıl nıbep mınım kılıs agıl agebin: bin bi God ma nıñ dıpal

okok gipal rek nag ar ak rek ma ginimib. Bin bi nib okok gos kiri ma middeb. ¹⁸ Kiri kislim pis sijak middebal. Kiri gos alap ma middeb yib. Gos timid midmagil kiri ke gacgil minim ma nopal. Nib ak, God komin ne kirop nab adan ma middeb. ¹⁹ Tap si tap timel tari tari gipal okok kirop nabin ma gip. Nib ak, kiri tap si tap timel abramek git dam dam, minni tap si tap timel kisen nib ognap gin, agil, tapin nep abramek gel ameb.

²⁰ Pen ned Krais minim tep ak ag non niy dippek ak, Krais nibi nag ar nibak ginimib agip, nibep ag non ma nipek. ²¹ Nibep Jisas minim niyid ak nep ag non nipek ak me. ²² Tap si tap timel ned goligipim ak, gos timid midmagil nibep gac ginigab. Nib ak, tap si tap timel goligipim ak pis nep kiri ginimib. ²³ Gos tep kisen nib ar ak nep niyinimib.

²⁴ Pen God gek nibi bin bi kisen nib midenimib rek lip. Nib ak, nag kisen nib ar ak tig ulek lili, God komin tep middeb rek ak, God ne sij ke middeb rek ak midenimib.

²⁵ Nib ak, cin magilsek Krais mib gon ne nokim nep midobin ak me, nibi magilsek bin bi okok kirop esek apim ak kiri gil, minim niyid nep agnimib. ²⁶ Nin ognap bin bi nibep git timel gel nibep milik yonigab. Pen milik yapek, tap si tap timel ma ginimib. Nig gil milik niyilg git midem niyilg git, pib panjd ma amnimiyn. ²⁷ Mer ak, Seten nibep gos timel nek, tap si tap timel ginimib rek lip.

²⁸ Bin bi tap si dipal okok kisen tap si ma dinimel; kilis kiri ke wog gil tap midek niyilg

gi, ognap bin bi yim gep rek okok krop ninimel.
29 Minim agnig ginimib ak, minim timel ognap ma agnimib. Minim tep, bin bi nijil God nop cig tep ginimel rek linimij minim ak rek nep agnimib. **30** God nin kisen ak cinop pis nep dinigain agil nij lil, Kaun Sij ne ak ned ag yokek apil nibep nab adan mideb ak me, timel gil God Kaun Sij nop miker ma ninimib. **31** Cibur timel gek, bin bi ognap nijem milik yapek, kabiam juil, minim pen pen agil, bin bi ag juil, gi timel gil gitim ak magilsek kiri ginimib. **32** Pen pen yimig nijil, midmagil linimib. Nibi Krais pis ar midem, God nibep tap si tap timel gitim ak nijil kiri git rek ak, nibi ak rek nep pen pen nijil kiri ginimib.

5

Melik ar ak nep tagojin

1 Nibi God ni pai midmagil tep ne middebim ak, ne git rek ginimib. **2** Krais ne cinop bin bi midmagil lil, God nop tap dap sobok gel ki tep owip rek ak, cinop nen agil mab bak alaq kimak. Krais gak nibak nijil, nibi ke, nibi aknib rek nep bin bi okok krop midmagil lili git midenimib.

3 Pen God bin bi ne ke yib middebim ak, bin si bi si gil, okok ajil abramek gil, tap tep kiri okok yad dipnep agil, nag ar nibak rek magilsek pis nep kiri ginimib. **4** Wasikil agil, nilonj lil, minim timel agil ma ginimib. Minim nibak rek ma agep yib. Nibi pen God nop tep agnimib.

5 Nij tep ginimib: bin si bi si gitpal bin bi okok abe, okok ajil abramek gitpal bin bi okok abe, tap

tep kiri okok yad diphnep apal bin bi okok abe, kiri God Krais apil mal karip lim seb kab ar alan kod midebir sijak ma amnigal yib. Kiri tap si tap timel nib okok gos nopal ak, tap nib okok god kiri rek lip.

⁶ Nag timel agesin nib okok, bin bi ognap nibep tom agil agnigal, "Tap nib okok tap si tap timel mer," agnigal. Nibep esek agel niyinimib rek lip ak, niy tepgil minim krop ma dinimib. Tap si tap timel agesin nib okok gem, God kal juil nibep gitimel yib ginigab. ⁷ Minim kiri niyil krop eip ma ajenimib.

⁸ Ned kislim nab okok midelegipim ak pen miini Bi Kib bin bi ne lil melik ne ar ak midebim. Miini melik ne ar ak midebim rek, bin bi melik ar ak ajpal rek ajenimib. Melik nit pai rek midenimib.

⁹ Melik magil ak tap tep tep konai nep pilnigab: gi tep gep magil ke ke konai yib pilnigab; tap tari tari God niyek tep ginigab tap okok magilsek pilnigab; tap tari tari niyid nep mideb per nep pilnigab. ¹⁰ God nop tep ginimiin ar ak nep niy tep gil gem amnimiin.

¹¹ Kislim eyan ajil tap si tap timel gipal ak nibi eip ma ginimib. Tap si tap timel gipal ak melik ar ak agem niyinimel. ¹² Kiri tap si tap timel we gil gipal ak, cin tap nib okok minim nep agnigabin ak, nabiy ginigab. ¹³ Karip tikek magilsek misen nipiin. Nib ak rek, God melik ne apek, tap tari we gil gipal ak misen niyinigal. ¹⁴ Melik apek, magilsek nipiin. Ar nibak nep, bin bi ognap apal, "Nak kimil mideban ak, miini warikek,

Krais melik ne ak nep melik pak niniigab," apal.

15 Nıb ak, bin bı ognap mınım ma nıñıl abramek gıpal rek ma gınımıb. Nıñ tep gılıg gi mindenımıb. **16** Bin bı tap si tap tımel nep gıpal nıñ nıbaul, nıbi per nep nıñ tep gıl gi tep gınımıb. **17** Nıb ak, bı badi rek ma gınımıb; Bı Kıt nop tep gınıgab ar ak nep nıñıl gınımıb. **18** Nıg wain nıbem, saköl ma nıagnımıñ; kanıb nıbak amnıgabım yap paknıgabım. Pen, God Kaun apıl cınop nab adan ap ran jaknımıñ, agıl, God nop sobok genıgabım ak tep. **19** God Mınım dai Sam okok ognap pen pen aglıg gi, Krais mınım tep ak kımep ognap pen pen aglıg gi, Bı Kıt yıb nop dap raneb kımep ognap pen pen aglıg gi gınımıb. Tep gek nıñlıg gi, mıdmagıl nıbi nab adan kımep ognap Bı Kıt nop agnımıb. **20** Bı Kıt cın Jisas Krais bin bı ne mıdobın ak me, tap tari tari gınımıñ, nıbi per nep tap magılsek okok Bapi God nop tep aglıg gi mindenımıb.

21 Krais Bı Kıt cın mıdeb apım ak me, ai mam Krais bin bı ne mıdebım okok pen pen dı tep gınımıb. Ai mam alap mınım ognap agonımıñ ak, mınım ne dınímıb.

Bı ber gon

22 Nıbi bin okok, Bı Kıt mınım nıñıl kısen gıpım rek, bı nagımlı sıkop agenımel rek nıñıl kısen gınımıb. **23** Ar nıbak nıg gıl mıdeb: Krais bin bı ne okok mıb gon ne ke mıdeb; ne ke nabıc mıdeb. Krais bin bı ne dı komıñ yokıp. Krais bin bı dıl nabıc mıdeb rek, bı okok bin kırı dıl nabıc mıdebal. **24** Krais bin bı ne okok kırop agek mınım ne kısen gıpal rek, bin okok, bı kırı okok agnımel rek magılsek kısen gınımel.

25 Pen n̄ibi b̄i okok, Krais bin b̄i ne okok m̄idmaḡıl l̄ıl k̄imak rek n̄ıñıl, bin n̄ibi okok ak rek nep m̄idmaḡıl ȳıb l̄in̄ım̄ıb. **26-27** Krais bin b̄i ne okok m̄idmaḡıl l̄ıl k̄imak ak, ne ke cōc ne ak nop m̄ın̄ım ne ag n̄ıl, n̄ıg l̄ıl, ulık malık ḡı tep ḡıl, cōc melik sek, gac s̄ikol alap, tap t̄ımel s̄ikol alap, m̄ın̄ım s̄ikol alap mer ȳıb, cōc s̄ıñ nep, ne d̄ıl nop ke n̄ıñigab. **28** N̄ıb akn̄ıb rek nep, n̄ibi b̄i okok bin n̄ibi okok k̄rop m̄idmaḡıl l̄in̄ım̄ıb. M̄ıb gon̄ n̄ibi ke ḡı tep ḡıp̄ım rek, bin n̄ibi okok ak rek nep ḡı tep ḡıñım̄ıb. B̄ı bin ne m̄idmaḡıl l̄ıp ak, ne ke m̄idmaḡıl l̄ıp. **29** M̄ıb gon̄ c̄ın ke ak m̄ılk̄ıkal ma n̄ıp̄ın; ke n̄ıñon tep gek, tap maḡıl n̄ıllıg ḡı n̄ıllıg ḡı kod m̄ıd tep ȳıb nep ḡıp̄ın. N̄ıb akn̄ıb rek nep, Krais bin b̄i ne kod m̄ıdeb. **30** Tari ḡıñig: c̄ın Krais m̄ıb gon̄ n̄ıñ k̄ıd tob k̄ıd ne okok rek m̄ıdobın.

31 Pen God M̄ın̄ım ak n̄ıñ k̄ıl t̄ıkkıl aglak, “B̄ı alap bin d̄ıñig, non̄ım nap k̄rop k̄ırıg ḡıl, bin d̄ıl j̄ım n̄ıll m̄ıdıl, m̄ıb gon̄ nok̄ım rek lek m̄ıdebir,” aglak. **32** M̄ın̄ım n̄ıbak wagın alap m̄ıdeb pen k̄iri ned ma n̄ıñeliḡıpal. Yad gos n̄ıp̄ın m̄ın̄ım n̄ıbak Krais abe bin b̄i ne okok abe ageb. **33** Pen n̄ibi b̄i okok maḡılseki, m̄ıb gon̄ n̄ibi ke m̄idmaḡıl l̄ıp̄ım rek, bin n̄ibi okok k̄rop ak rek nep m̄idmaḡıl l̄in̄ım̄ıb. N̄ıbi bin okok maḡılseki, b̄ı naḡıml̄ı s̄ikop m̄ın̄ım k̄rop d̄ıñım̄ıb.

6

N̄ı̄ pai okok; non̄ım nap okok

1 N̄ıbi n̄ı̄ pai okok, B̄ı K̄ıb k̄isen ḡıp̄ım rek, nan̄ım nap m̄ın̄ım agn̄ımir rek d̄ıñım̄ıb. Nag tep me ar n̄ıbak. **2** God m̄ın̄ım akn̄ıb wajrem

alan agak ak agıl agak, "Nanı̄m nap sıkop kırıp
dī tep gıl, agnı̄mir rek gını̄mı̄b," agak. Pen God
mını̄m nı̄bak nep agıl mını̄m alap sek agıl agak,
"Nı̄bi aknı̄b genı̄gabım, yad nı̄bep tap tep alap
nı̄nı̄gain," agak. ³ God agak, "Nı̄g genı̄gabım
ak, kasek ma kı̄mnı̄gabım; lı̄m dai ar wagın aul
mı̄lek par mı̄dıl, mı̄d tep gını̄gabım," agak.

⁴ Pen nap s̄ikop, ñ̄t̄ pai n̄bi okok m̄d̄ tep ḡlañ̄, aḡil, k̄rop yo s̄ij̄ r̄imel n̄ñeb̄ rek̄ m̄n̄im̄ ak̄ rek̄ ma agn̄im̄ib̄. N̄b̄ agem̄, ñ̄t̄ pai n̄bi okok yo s̄ij̄ r̄imel n̄ñj̄l, m̄n̄im̄ agn̄igab̄im̄ rek̄ ma n̄ññigal. Pen ñ̄t̄ pai n̄bi okok k̄ib̄ gel n̄ñj̄liḡ gī, n̄bi nap s̄ikop God M̄n̄im̄ aḡ ñ̄t̄ tep ḡil, naḡ tep ar n̄bak̄ aḡ yom̄ ñ̄tl̄iḡ gī m̄idenim̄ib̄.

Bi miñ wög gipal okok; bi kib kirop kod midebal okok

5 Pen n̄bi bin b̄, b̄ k̄b n̄bep mani tau dap lel
k̄rop m̄ñ wög ḡ n̄b̄m okok, Krais m̄n̄m agek,
p̄irikil d̄ tep ḡip̄m rek, b̄ k̄b n̄bi l̄m dai ar
wagin aul okok m̄n̄m agen̄gal, n̄bi ak rek nep
p̄irikil k̄isen ḡil d̄ tep ḡin̄m̄b.

⁶ Bî kîb okok nîñ mîdel nîñlıg gi, wög gi tep gon, kîrop tep gañ agîl gos nîbak nep ma nîñnîmîb; Krais nop mîñ wög gîpkep rek, God nop tep gañ agîl, per wög gi tep gînîmîb. ⁷ Bin bî lîm dai ar wagîn aul kîrop nep wög gobîn agîl ma nîñnîmîb; Bî Kîb ak nop wög gobîn agîl, tep gek nîñlıg gi wög gînîmîb. ⁸ Nîbi nîpîm, bin bî mîñ wög gîpal okok abe, bin bî gos kîri ke nîñîl wög gîpal okok abe, Bî Kîb wög kîrop nîñîl, wög gi tep genîgal ak kîrop ak rek nep pen nîñnîgab.

9 Pen n̄ibi b̄i k̄ib m̄idil, bin b̄i c̄inop m̄iñ wög ḡilan̄ aḡıl, mani tau dap l̄ip̄im okok, k̄rop ḡi tep ḡin̄im̄ib. M̄in̄im̄ k̄il̄is agem p̄irikliḡ ḡi wög ma ḡin̄imel. B̄i K̄ib seb kab ar alan̄ m̄ideb ak, ne bin b̄i m̄iñ wög ḡipal B̄i K̄ib k̄iri abe, bin b̄i k̄rop kod m̄idebal B̄i K̄ib k̄iri abe m̄ideb. B̄i K̄ib ne bin b̄i okok k̄ib, bin b̄i okok s̄ikol, aḡıl ma n̄iñip; ud̄in̄ yırı̄k ne ak adı̄p adı̄p m̄idebal n̄iñil ne gol alap aka gol alap ma amn̄igab.

*C̄im kadıñ God c̄inop ñib ak maḡilek d̄i tol ḡi
m̄idon*

10 M̄in̄im̄ ag dai jun̄ig gebin aul n̄iñ tep ḡin̄im̄ib. B̄i K̄ib nop c̄ig gem, ne k̄il̄is ne n̄ibep ñiñim̄in̄. **11** Seten c̄inop per ḡi t̄imel ḡin̄ig geb ak, c̄im kadıñ God c̄inop ñib ak maḡilek d̄i tol ḡil, kan̄ib tam s̄ıñak uliñin̄ l̄i m̄id tep ḡin̄im̄ib. **12** Bin b̄i m̄ib gon̄ lakañ m̄ideb okok eip pen pen ma gobin̄. K̄iye kiyoñ ñılık tap t̄imel okok b̄i k̄ib k̄iri wagin̄ ke ke seb kab alan̄ kod m̄idil, k̄ıslı̄m̄ eyan̄ tapal okok eip pen pen gobin̄. **13** N̄ib ak, c̄im kadıñ God c̄inop ñib ak maḡilek d̄i tol ḡi tep ḡil m̄idem̄ me, ñiñ koslam m̄idep ak apek, k̄il̄is ḡil nep m̄idem̄, tap ognap n̄ibep ḡin̄imel rek ma l̄in̄igab. **14** N̄ib ak, God M̄in̄im̄ n̄iñid ak, s̄ib nag rek piñ l̄i tep ḡin̄im̄ib. Abık ñagn̄igal, aḡıl, per nep yı̄pid̄ ḡil gep nag ar ak, sior k̄il̄is l̄ipal rek, d̄i pabil bak n̄ibi ak l̄in̄im̄ib. **15** Tob t̄ırı̄p l̄ipal rek, God eip j̄im̄ ñıl̄ m̄idep m̄in̄im̄ tep ak dad amn̄im̄ib. Bin b̄i ognap k̄rop m̄in̄im̄ tep n̄ibak ag ñiñig per ḡi j̄in̄ ḡi m̄idil, gos n̄ibak nep n̄iñil tob t̄ırı̄p rek l̄in̄im̄ib. **16** Kadıñ teñid ñapal rek, God c̄inop kod m̄idenigab, aḡıl, nop gos n̄iñ d̄ilīg

gi nep m̄idem me, ne gek Bi T̄imel Gep kinalik ne mab rek ȳinek niñlig gi ñagnigab okok piñ nep soñ giñigab. Gos niñbak nep niñil, kadilrek teñid giñimib. ¹⁷ Usajil kılıs bad l̄ipal rek, God niñbep ȳimig niñil d̄ komiñ yokip gos ak, d̄ nabiç ar alan usajil bad rek liñimib. Tu par k̄id dad ambal rek, God Kaun tu par k̄id niñbep ñib ak tu par k̄id rek dad amniñimib. God Kaun tu par k̄id ak God Minim ne me. ¹⁸ Kaun ne gos ñek niñlig gi, God nop minim ar ke ke ag niñlig gi m̄idenimib. Gos sek m̄idil, bin bi Krais piñ ar m̄idebal okok magilsek God nop per nep sobok giñig gi m̄idenimib. ¹⁹ Yip ak rek nep God nop sobok gem, yip kod m̄idil, minim magil ne ke yip ñek niñlig gi, yad ma piriñkil, Krais minim tep ned ma niñeligiñpal bin bi okok k̄rop abramek ag ñinim. ²⁰ Yad Krais bi ne m̄idil, minim tep ne niñbak ag ñi tagen yip miñ lel m̄idebin ak pen God nop sobok gem yad ma piriñkil abramek ag ñinim. Yad ak rek nep giñim ak tep.

Minim dai won ognap

²¹ Pen yad titi giñrek m̄idebin ak, wög tari tari gebin ak, mam tep c̄in Ticikas, bi God nop per nep wög giñtep giñak, amjakil niñbep magilsek ag ñinigab. ²² C̄in titi giñrek m̄idobin ak, Ticikas amil agek niñil gos sek m̄idenimib, agil, nop m̄idebitm s̄injak ag yokebin.

²³ Bapi God Bi Kib Jisas Krais apil mal niñbep kod m̄ider niñlig gi, God Minim niñ d̄ kılıs giñig giñm̄idil, ai mam okok eip kapkap m̄idil, pen pen m̄idmagil liliñ giñm̄idenimib. ²⁴ Bi Kib c̄in Jisas Krais nop m̄idmagil liliñ giñ nep m̄idebitm

Epesas 6:24

xix

Epesas 6:24

okok, God nı̄bep magılsek yı̄mı̄g nı̄nı̄l dı̄ tep yı̄b
gı̄nı̄mı̄ŋ.

MHNIM KOMIN

**The New Testament in the Minimib dialect of the
Kalam language of Papua New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Minimib long Niugini

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Minimib (Minimib dialect of Kalam)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c3b0a7e5-6c23-5e97-9419-62054c911996